

ՏՆՕՐԻՆ - ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
Ն. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

ՔԱՏՆՈՐԴԱԳՐՈՒՄԻՆ

ՏԱՐԵՆԱՆ 500 ՂՐԵ
ՆԵՍԱՄՍԵԱՑ 250
ԵՆԱՄՍԵԱՑ 150

Քառասորգապարտիկեր կ'սկսին
ամեն ամսոյ 1 ին և 25 ին

Fondateur

M. Mamourian

Directeur Rédacteur en chef

H. MAMOURIAN

ARÉVELIAN MANOUL,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՅԱՆ

100 ՓԱՐՍ

ԱՆՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ԱՆՉԳԱՅՈՒԹԻՒՆ

Պօլսոյ հայ թերթերն ազդեցաւ ճիշդ կ'արձարացնեն Պօլսոյ հայութեան անտարբերութեան մասին և կ'նկարագրեն Պօլսոյ և Գաւառներու անկիւնները, ճիւղն և աւազի մէջ թափառական անտարբերութիւնը և մերկ չըլող սրբերու վիճակը:

Կ'պարզին Պօլսոյ հայութեան անտարբերութիւնն և այդ անտարբերութեան գործուն մը տանելու իրեն միակ ստիպողական միջոց՝ Յ. Ասպուհ՝ սոյն կատարած մը անտարբերութիւնը կամ կարգաւորութիւնը վաճառումը:

Մեր ունեւոր կամ հարուստ գաստիպրի անտարբերութիւնն, ինչպէս կ'երևի յառաջ կուգայ քանի մը պատճառներէ:

Անոնցմէ գաստիպր մը կայ որ այն հաստատ համոզումն ունի թէ՛ օրութիւններն միշտ կ'ըլլան անոնց պէտքերն ու իրազեկութիւններն և կարեւորութիւն չափ ըստանալու:

Կայ որիք գաստիպր մը որ հայերն իրեն կարգաւոր հաստատութիւն կ'համարի ցայտօր և ինքնա ծանօթ չէ ըստանալու ու գրուածներուն:

Կ'գտնուին նաև կարգ մը հարուստներ, որոնք կ'խորհին թէ՛ չարիքն այնքան մեծ է որ իրենց ստիպե քանի մը հազար չկրնար փոխառութիւն մը բերել իրաց վիճակին և այդ նպատակ կ'ընեն շահ մը համոզելով քանի մը հազարներու իրենց գրգռել մտալը:

Բայց ընդհանրապէս տեսնուած ընդդիմացիչ պարագան գաստիպրի մը հարուստներուն անպարտութիւնն է, որ որեւէ կերպով անբացարկի ստեղծուած մը կ'ընայ և անմեկնելի հանելուկ մը դարձած է:

Այո՛, կ'ընդունինք թէ՛ զգացում կարիքն այնքան մեծ է, այնքան անհուն որ ամէն տեսակ օգնութիւնն ու նպատակ չպիտի անոր գործուն մը տանելը, բայց այս պատճառ մը չէ, որ զանազան իրենց նպատակն և երբեք տարբեր փրկութեան աստար կանգնին, իրենց պարագան կատարած պիտի ըլլան և խղճի անդորրութիւն պիտի ունենան:

Ի՞նչ...
Սե սակայն յարգելով հազարապիտ լայնատեսութիւններն, ինչպէս իզմիրի նմանապէս և Պօլսոյ մէջ, անոնք խղճ ունին:

Ահա հարցում մը, որու անշե շուտով կ'մտնեք, որովհետև մինչև այսօր մեր ականատես եղած անտարբերութիւն մէջ զգալի արտաքին խղճն անշե ցոյց չտուաւ, որովհետև երբեք այն պայմաններն ունեւոր, մեծամեծ չարիքներու գործուն ու բախտան եղած պիտի ըլլար:

Կ'երևի թէ՛ մարդկային նկարագրին մէջ տարբերակ երևոյթներն ու փոփոխութիւններ յառաջ կուգան հարուստներուն հետ զուգընթացաբար:

Անշուշտ մեր խօսքն ամենու չուրիք, բայց ընդհանրապէս անկերպի իրողութիւնն մըն է այսօր, որ ինքնուրուի մը անցնելով մէջ խղճութեան ու թշուառութեան հետ կողք կողքի ապրած և յետոյ հետզհետէ կ'մտնան և թշուառութեան հետ կողք կողքի մը հարստացածներն ծայրագոյնն անպարտ, անտարբեր ու անխղճ կ'ըլլան:

Բնաստատական երեւոյթներուն մէջ այս երևոյթն ընդունելով հակառակ կեանքով ազդեցութիւն մը ըրած է մարդկային նկարագրին վրայ և զարմանալի ոչինչ կայ թշուառութեան հետ ծոռ առ ծոռ ապրած մը, կ'երևի անցնելի անձնական գաստիպրութիւններէ՛ն՝ գաստիպր, ապագային երբ իր վիճակը կը բարեկեցի անխղճ ու ստան սիրտ մը ունենալ կ'ուրախ և ամեն տեսակ աղէխարչ ու կողորդակն ազդեցութեան անտարբերութեան գրաստապատ ոչ միայն կ'մտնէ իր լուսնն, այլ նայն իսկ կ'արհամարհէ եղած ազդեցութիւնը:

Ցաւալի է՝ սակայն իրականութիւնն մըն է այս վարկածը:

Իսկ այն գաստիպրն որ անտարբեր կ'ընենայ և հակառակ բարեկեցացողութեան չուրիք իր օժանդակութիւնն, այդպիսիներն մենք անպատասխանատու պիտի անուանենք, որովհետև տարբեր նշանակութիւն մը չէ կարելի տալ այդպիսիներուն, որոնք զգալով նայն իսկ օրուան սպասելիքն ու հրամայողական պահանջն՝ չեն զիջանիլ կամ չեն կրնար իրենց լիազատ նուերներն ի սպաս զինել սպիտակ ծով ցաւերուն:

Այդպիսիներն՝ ինչպէս շատ անգամներն ըսուած է, իրենց սաշև ունենալու են Համբարձումի, Կնիքներու և Թաւթաթներ, որովհետև զգաստանան, իրենց անպատասխանատուութիւնն ձերբազատութիւն և ի կեն իրենց կեանքին, որ աշխարհին մէջ կ'ընեն իրենց նախնական, բարեհաճին տալ և անհաշիւ լիազատ տալ:

Հոգեբանական այս վերլուծումներն սակայն օգուտ մը չունին: Աւերակ ժամապատճառութիւններ են, իսկ մեր այդ գաստիպրի հարուստներուն համար ճոռամբանութիւններ կամ սաղաթիլի ունայնախօսութիւններ և հայ որքն ու որքանին ձեւերուն և անտարբեր տեսլաններուն մէջ կ'առաջարկեն անտարբերութիւն, իսկ մեր Պօլսոյ հայ սրբերն հազուադէպ չուրիք, որովհետև ազգային իրենց անտարբերութեան գրաստիպր գաստիպր է և թափառ:

Իրաց այս տխուր վիճակին անմիջական գործուն մը տանել հարկ անհրաժեշտ է:

Մենք երբեք կէս-միջոցներու վրայ դրած էինք և գաստիպրութեան մեր կեանքն անպատասխան մարմիններն, որոնք կարող ու արագ միջոցներ ձեռք չեն յաջողիր աւելի և գործուն մը գտնել այս անտարբեր ու հետզհետէ ձորաքար լիճակին, և իրաւունք ունենինք:

Եթէ այդ սրբերու ձեռնադրութիւն գործուն մը պիտի սպասուի Պօլսոյ Ազգ. Ժողովին, կրնանք ստանայ չարագանցութիւն մը ըսած ըլլալու ըսել թէ՛

յառաջիկայ ամսուն համեմուն զեա որեւէ որոշում ու կարողացութիւն մը տուած չպիտի ըլլայ: Այդ ժողովին կարծիքը եղանակն ու արդարեւ գրութիւնն յարմար է և այդ մասին անգամ մին ալ երբեք ծանոթանանք. մենք ևս նմանապէս պիտի ըլլանք այդ ժողովին: Ուստի կեզր. վարչութեան Գաղաթական Ժողովին և անոր Ս. Նախագահին վրայ կ'ընենք անտարբերութեան թուր ծանրութիւնն ու պատասխանատուութիւնն երբեք կարող ու վճարական որոշումներ ի գործ չընեն և անոնց կարծաւորութեան համար ամեն տեսակ զստացութիւններ ընելու չենք արհեստներ:

Մենք Պօլսոյ հետեւ, անձանք մը սեղոյն ներքին անցուցարձեւուն ու անձերուն չենք կրնար հետեւն վճարներ արձակել, բայց հիմա երբ Ս. Ասպուհի անտարբերութիւն վրայ, նոյնպէս կ'խորհինք թէ՛ յառահաճ՝ որեւէ միջոցէ, իբր լուսագոյն ու անմիջական կ'ընենք կարու սովորութեան վաճառումն և երբ խղճիւններն հասած են այդ վիճակին, վայրկեան մը իսկ սպասել ձեռնադրութիւն պիտի ըլլար, չըսելու համար ոճիք մը:

Երբ Պօլսոյ հայ հարուստ անտարբերութիւնն աւելի անզգայնութեան մէջ գտնուած է, չենք կարծիք թէ այդ անզգայնութեան աւթած թմրութիւնն սթափ կամ կամք ընէ սթափելու, հեռաբար կարող ըլլալու է այն վճարական վարկեաններուն մէջ:

Հ. Մ.

ԱՆՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խնամարարական արհեստն իր կարգ մը անպատասխանութիւններն ունի, և ս'ը գործն չունի պիտի ըսելք, սակայն ունի նաև իր լուսն ու զեղեցիկ կողմերն, անոր համար որ նուիրուած է անոր որ կ'արեւ իր գործնունդին նաև իր զուարթութիւն կողմերն:

Իրեն քանի տարուան ընթացքէ շատ փորձաւոր մը այդ արհեստին մէջ քանի մը օրեր անտարբերութիւններն և զժուարկութիւններն, զատ ուրեցոյ զժուարկութիւնն հանդիպելու և նպատակ հարուստներն մը, որու անշե ապացոյց մտքի և զեա կ'խորհինք թէ՛ այդ տեսակ այլապէս կ'ընեն մը, շատ քիչ անգամ կամ քիչ, հանդիպելու զժուարկութիւնն չունենար ինքն նման հասարակ մասկանցութեան մը:

Ամբողջ ճարտիներով թերթեր հասած էին Ամերիկայէ, Ազգ. Հայրենիք, Թաւթաթ, Ասպուհ, Երկրապարտ Հայրենասէր, Կուսն, Կաշակ և արիւնջի:

Համբարձումն ու գաստիպր արտով սկսայ թղթատու զանազան մի առ մի և հետագայը քանի մը հետեւի ամերիկահայութեան մէջ արտով մտայնութեան և կուսակցական անվայել սպառնալուսն:

Նախատարած թերթերու աչքէ անցնել յետոյ, ամենէ վերջ ձեռք առնելու Երկրապարտ Հայրենասէր թերթն և յանկարծ ս'ը անբարեկամութիւնն ու արժանաւորութիւնն սկսեցին արտով զգալի անոր մէջ հանդիպելով պարբերութեան մէջ պիտի մնայ իրեն ազանդութիւն գրաստիպրութեան մը...:

Եթէ ինչ էր և ի՞նչ էր գրուած չեմ կարող և ներքին չպիտի ըլլար ինքն համար արատապիլ միայն պիտի յանձնարարեմ ընթերցողներուն, որ երբեք երկրապարտ Հայրենասէր Հայր. 18 և թիւ 48 ձեռք անհեն, թող ունենան նաև օ տը Քոլոնիայի շէք մը իրենց մտայնութեան կերպերն ստուշին էջին չորրորդ սեւակի երկրորդ պարբերութեան, անմիջական քիչերուն բանն, որովհետև գրաստիպրութիւնն չ'ընենք ըլլալու...:

Ասկից աւելին չեմ կրնար և ներքին չպիտի ըլլալ ինքն ըսելու...:

ԵՄ

ՏԻՎԻՆ՝ ՍՎԱԶԵԼԵԱՆԻ ՆԱՄՈՒԿԸ ԿԱՐՏԻՆԱԼ ԱՆՔՈՒԼԻ

Ստորև կ'ընտարակենք Պսութիւն «Պսակ» թերթին արտատուութեան մը Տիվին Մարի Սվազելեանի կողմէ գրուած ու կարտի-նալ Մէրսէ, որ վերջերս Ամերիկայ կ'գտնուէր: Տիվին Սվազելեան իզմիրի օրիպ մը վճարած համարած օր ընամեքէն, աչքառու զէք մը եղած է, ոչ միայն իր զեղեցիկ այլ նաև իր ստացած իր նամակ գաստիպրութեան մըն ու կրթութեամբը, անշուշտ մեր ընթերցողներն հաճոյքով պիտի կարգան ազնիւ տիկնոջ արատաւ նամակը:

Մ. Ն

Սրբազանագոյն՝ Տէ՛ր՝

Քրիստոսեանց այդ մը օր անպատասխան գրուած մարտիրոսութեան՝ իր հաւատարմի ու քաղաքակրթութեան շահը վառ պահելու համար, թաթար և թուրք բարբարոս բռնակներու կողմէ բռնաշեղջուրու վտանգին մասնաւոր է՝ երբեք իրեն չի հասցուի զիջողական օրնութիւն:

Դուք՝ որու փառաւոր կեանքը աշխարհի յայտնեց՝ թէ ճշմարիտ ժառանգորդն էիք վարկի սպասակներուն օրնոց յիշատակն ազնիւ և Դուք՝ որու բացառու և հերոսային խօսքերը նոր անտարբերութեան մէջ Դուք՝ որ այնքան լուսն կը ծանօտեց՝ սեղանանալ և շարքուած, ամենատիպի զգացումներուն մէջ իրար որուած ամբողջ ժողովուրդի մը անմիջական, որովհետև Պիլիպպոյ Ներսէ ժողովուրդն ալ՝ գրեթէ յոգեգրեալ ձեռքուն բռնաճակատներն նման՝ ստատակցուաւ:

Դուք՝ ով Մարտիրոսագոյն Տէր, ձեր ձայնը բարձրացուցէք անոնց համար որ զեա կը սպառնան ընդհանուր բռնաշեղջումն զէք և խնայեցէք Տիվին անտարբերութեան՝ նոր շարքերու անմիջական խօսքի:

Ձեր խօսքը պիտի գործնէ ճշմարտութիւնը և նոր օշխարհին խնայեցէ պիտի արթնցնէ:

Դուք պիտի խօսիք՝ որովհետև չէք կրնար Սուրբ Հայրապետի ձեր քուրքանալ, զգալով որ իզուր կը բարբառնէ ձեր գոտը:

Դուք պիտի խօսիք՝ որովհետև՝

Քրիստոսի ճշմարիտ ներկայացուցիչնե-
րուն նման իշխանութիւնն ունիք ար-
քաններուն, կառավարութեանց և յու-
զմարտիչներուն յայտարարելու իրենց
պարտականութիւնն ու գործը:

Եւ զուրք՝ չտիրի վեղեկք, սրբազ-
նագոյն Տէր, որովհետեւ գիտէք որ երբ
կը խօսիք՝ զձեզ կը լսեն:

Հայաստանն ասիկա կը խնդրէ: Ձեր
խօսքերուն շնորհիւ փրկուած զժողովը
արհեստակցներս պիտի օրհնեն ձեր յի-
շատակը՝ յարեալս յայտնելու:

Ձեր խոսքն ծառան
Գ. Կ. ՄԱՐԻ ՍՊԱՂԵԱՆ

Յ Ո Ւ Շ Ա Տ Ն Տ Ր Է Ս
ԿՈՒՍԱԿՑԱՄՈՒԼՈՒԹԻՒՆ
ՍԵՐ ԶԱԿՏԱԳԻ ԹԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ

Մտերմական շրջանակի մը մէջ,
ուր կար նաև ծանօթ հրեայ մը, սո-
վորական շաղկապութիւնէ ծանօթու-
ցած, վերցուցի սեղանին վրայ հանգ-
չող տեղական հայ օրաթերթի մը և
սկսայ աչքէ անցնել գոյն:

Հազիւ կարգացած յօդուածներու
վերնագրերը և տոնոց սկզբի և վախ-
ճանի մի քանի տողերը, ընթերցումս
առիպուեցայ ընդհատել, ծայրագոյն
արևմտաքէն մինչև մերձաւոր արևելք,
Ձիքակոյն մինչև Սրբան վնդոյ «Կու-
սակցամուրթեան» կատարի մերկին
ոռնումը լսելով այդ տողերուն մէջէն:

Կուսակցամուրթեան. — մին մեր
ձակատագրային թերութիւններէն, որ
ծնունդն է միւս գլխաւորին, — Անլու-
շապաշտութիւնը:

Կուսակցամուրթեան. — բառ մը
զոր յղացու բարեկամս ճշգրտութեան
արտասպասելու համար կուսակցականի
պախարակի չմոլեռանդութիւնը, որ
կրօնական ֆալսեղանի չափ կը խաթա-
րէ բանականութիւնը, կը կաշկանդէ
մարդուն սրտ և տեղակայող մի-
տածումը, կը խաւարեցնէ տնոր յի-
տակատեսութիւնը, և վերջապէս ա-
րեւուն, լոյսն անդամ չտեսնելու չափ
կը կուրցնէ և այգու իսկ խիստ ա-
հարկու և վտանգաւոր տարր մը կը
գարծնէ գոյն:

Կուսակցամուրթեան. — նման կիրք
մը կրօնամուրթեան կամ կր յային
մոլեռանդութեան, երկուքն ալ ծնունդ
ապիտակեան, կա՞ թերի գիտութեան
մը, և երկուքն ալ հաստատապէս
պատճառարոց երկպառակութիւննե-
րուն, կրիւններուն և ամենատեսակի ա-
րեւնեղութեանց նախաքրիստոնէական
ժամանակներէն մինչև քսաներորդ
դար:

Եւ մինչ կրօնական ֆանատիզմը
մտքերու լուսաւորութեամբ տակաւ
կարելի կ'ըլլայ ուժաթափել և նուազ
կատարի իջարձնել, կուսակցամուրթ-
եանը, կարծես, իր գերագոյն թա-
փով կուզէ գոյն փոխանորդել:

Չինացողարի կամ աւելի ճիշդ է
ըսել ահաւոր եղեւնի յաջորդող օրե-
րուն աշխարհի ամէն կողմ հրատա-
րակող Հայ թերթերը, այս ախտին
գործած աւերներէն սարսափահար,
անցեալի սխալներու զղջումով, իրենց
բոլոր ճիգերով ջանացին հեռացնել,
ոչնչացնել գոյն:

Բայց ապէստէ՞ր էին թէ ճարպիկ
անգարարներ, մոխիրներու տակ ան-
թեղեցի կրակը, որ հազիւ վառած ա-
զատութեան հովիւրը, վերստին կառ-
կայծի կը բորբոքի:

Այս ախտը խորհրդածութեանց
մէջ ընկղմեցայ, երբ մահապիտակ ախ-
տին ժանտաբոյր Բուֆը տեսայ պա-
տանամբ, թուղթի մը վրայ, որ ա-
մեն տեղ տարտղնուած էր: Այն աստի-
ճան ինքնամոքիութեամբ էր, որ մտացած
էր ընկերներս և շրջանակս:

Եւ երբ այդ ախտը խորհրդածու-
թիւններէս ձերբազատուելու համար
ուշագրութիւնս կը վերագարծէի ի-
րենց, քրքիջներով դիս «Բարկուսե-
ցին», որմէ վերջ գոհացում տալու
համար իրենց հետաքրքրութեան,

կարծ խօսքով յայտնեցի իրենց մտա-
ծումնս առարկան:

«Մինք մարդ չպիտի լլուսնայի նը-
ման տակէ տակէ բարձրացող սովորա-
կան բացառանջութիւնն իր ազմու-
կին մէջ խօսք կ'առնէ մեր Հրեայ
բարեկամը:

Դուք, բառ ան իր պարզ և
քիչ մ'ալ ազատ թրքերէնով, կը նը-
մանիք այն ընտանիքին որու անդամ-
ներէն իւրաքանչիւր ուղեւոր իր ճա-
շակին հասնումս տեղափոխել կ'արկա-
րաքին, սովորի վէճի մը բանուած
են, և այն տոտիճան ինքզինքնին
կորնցուցած են այդ վէճով, որ նոյն
իսկ մղուած են գրեկընդիտուն կարելի
Մինչ անդին, բաց և անպաշտպան
զանկէն և պատուհաններէն գոյն ու
մարդաստորնը ներս կը մտնեն կը
թալլեն ու կ'ապանեն: Աշխարհի վը-
րայ այս աստիճան անխելութիւն
նոյն իսկ անասուններուն քով տես-
նուած չէ:»

Մտցուած սրտերով կ'ընդունէինք
պարզուկ մարդուն գիտողութիւնը և
վճիւր, մինչ մեր ընկերներէն մին,
ամենէն զուարճարարը, որ կարգացած
էր ձեռքէս թողած օրութիւնը, մեզմէ
քրքիջներ խելու յաւակնութեամբ կը
մրմարէր — Եթէ պարտնը գիտնար թէ
մեր դոճներն ու պատուհանները պաշտ-
պանուած են, տակաւին իրենց հօրմէն
կերարկուող նորափետուր արծուիկ-
ներով, որոնք դեռ նոր կը սորվին
թափ տալ իրենց թեւերուն, և մանա-
ւանդ, երբոր մեր յարգելի բարեկա-
մը գիտնար թէ այդ արծուիկները
իրենց տաքուկ և փափուկ բոյներուն
մէջէն, լոկ իրենց անախտը կ'արնչե-
րով պաշտպանած և միշտ մեր «ճա-
կատ»ները այն աստի վտանգ եմ թէ
չպիտի թոյլ տար ինքզինքին այսքան
անպատկառօրէն պախարակել մեր
մեա խելքի չեղոյթութիւնը:»

Բայց սիրտ կը պակսէր խնդա-
լու...

Տ. ԹՈՐԳՈՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԿՍԱՆՔԻ միջազգային Համա-
գումարը որ տեղի ունեցաւ Վաշինկ
թրքի մէջ, տեւած է երկու շաբաթ, կը
հեռաբերն թէ, Միջազգային Համա-
գումարը վերջապէս, չբաւական զօրա-
ւոր մեծամասնութեամբ մը քուէար-
կած է օրակարգ մը, որու զօրու-
թեամբ օրական — 8 ժամուան կամ շա-
բաթը 48 ժամուան աշխատութիւնը
պիտի հաստատուի, բոլոր այն երկիր-
ներուն մէջ, որոնք Ազգերու Ընկե-
րակցութեան մէջ են: Սակայն յարմար
տեսնուած է կարգ մը երկիրներու մէջ
փոփոխութիւններ մտցնել այս ձեռ-
նարկին մէջ, տեղական պայմաններու
համեմատ:

ՀՈՒՄԷՆ կը տեղեկացնեն թէ Ֆի-
ուսի մէջ Իտալացի կամաւորներու
գործունէութիւնը նոր թափ մը կ'առ-
նէ, Անուցցիօի կամաւոր գունդերուն
եկած միացած են նաև զանազան գա-
սակարգի զինուորներ, վերջին ատեն
ներս Ֆիուսի գրաւող գունդերուն
մէջ կը նշմարուի աւելի յառաջանա-
լու միտումնեք պինդագործի պայ-
մաններով հաստատուած սահմանա-
զրոյթներէն անդին անցնելու համար:
Յայտնի է թէ Տալմացիոյ մէջ նորա-
նոր սապարէզներ կուզուի ձեռք բե-
րել: Ասկէ գտա, կայ նաև փոքրա-
մասնութիւն մը, որ ունի իր գործա-
կանները և կը յամառի իր խառնար
ճրպարներու մէջ:

ԱՅՍ ՊԱՆՆՈՒՍ ուր խնդիր կը ներ-
կայանայ վերջ տալ Հաշտութեան Հա-
մաժողովին, կամ գոյն շարունակել
ուրիշ անտեսով մը, ֆրանսական թեր-
թերէն մին հաշտեկիչուը կընէ անոր
10 ամսուան գործունէութեան:

Վերսայլի գաշնագիրը (գերմանա-
կան) ստորագրուած և վաւերացուած
է մեծ պետութիւններէն, բացի Ամս-
թիկէն: Բայց գոյն գործադրելու հար-

ցը, որ նոյնքան կարեւոր է լուծելի
կը մնայ:

Պուլկարիոյ գաշնագիրը, որուն ըս-
տարագրութիւնը մօտ է, ունի նաև
մեծ դժուարութիւն մը այն է Արև-
մատեան Թրակիան որու Յունաստանի
կողմէ տիրացումը Ամերիկա կը մեր-
ժէ:

Աէն ժեքմէնի գաշնագիրը, կնքու-
ած գաշնակից տէրութեան և Աւստր-
րիոյ միջև, որու վաւերացումը թա-
ճուած է Սերպիոյ և Ռումանիոյ բա-
ցակցութիւնով, որոնք կը բողոքեն
գաշնագրին 57րդ և 60րդ յօդուածնե-
րուն: Ղէմ, այդ յօդուածները մեծ պե-
տութեանց իրաւունք կուտան պաշտ-
պանելու իրենց հպատակ վտարմա-
նութիւնները և որոշ չափով մը իրենք
կարգադրելու անոնց անտեսական գոր-
ծերը: Վերջապէս Ազրիականի հայցը
որ խաթի պէս կ'արգիլէ ամեն լուծում
Մինչև որ չյարդարուի այդ խնդիրը,
խառնական գրաւումը ըսելի պիտի չա-
րունակուի և զինագործարի վիճակը
պիտի գոյութիւն ունենայ Իտալիոյ
օտար հողերու մէջ:

Անա ասոնք են այն կէտերը որոնց
յարդարումը պիտի թալանայ որ դեր-
մանական տեսարկան, պուլկարական
գաշնագրիները կատարելով ըլլան: Աէ-
դին կը մնան բանակցութիւնը և կնքա-
ելիք ուրիշներ գաշնագրիներ, Թուր-
քիոյ հետ, Ռուսիոյ հետ — որ յաւիտ-
եան չէ կարելի դուրս ձգել հաշիւէ —
և Հուսարիոյ հետ և ինչ կ'ընէ Համա-
ժողովը այս միջոցին կարգադրելու
համար այս անհրաժեշտ գործերը:

Վերսայլի գաշնագիրը գործադրու-
թեան տալու համար, պէտք է կազ-
մել Ձինուրական Տեսչութիւն մը,
որուն համար Համաժողովը կ'ապաւէ
Անգլիոյ, Ամերիկայի և Իտալիոյ պա-
տաստանին:

Աէն-ժեքմէնի գաշնագրին գոյով,
Ամերիկա մերժած է Պ. Թիթօնի ներ-
կայացուցած Ազրիականի եղբայրն վե-
րաբերեալ չափաւոր առաջարկները:
57րդ և 60րդ յօդուածներու յարուցած
խոչընդոտներէն ձերբազատուելու հա-
մար, Գերագոյն Խորհուրդը, Պուքա-
րէսթի և Պելլուտի գահիւններուն վը-
ճառական ճանուցագիր մը զրկած է ու-
րով անոնց կը յայտարարուի թէ, կամ
պիտի ստորագրեն Աէն ժեքմէնի գաշ-
նագիրը այդ երկու յօդուածներով միա-
մին, կամ Պուլկարիոյ գաշնագրին սը-
տորագրելու իրաւունք չպիտի ունե-
նան: Այս սրտումը ամենուած պահուն
Բարիկ հասած է Բուսնի նոր պատու-
իրակ մը, որ կ'երեւի աւելի հաշտա-
բար ուղեով մը պիտի վարուի: Վէնի-
զէլու Լօնտոն անցած է, արեւմտեան
Թրակիոյ վրայ գոհացում ստանալու
համար, սակայն Ամերիկա միշտ վը-
րապահ կը մնայ:

Սըր Ճօրճ Գլարք պաշտօն ստանձ-
նած է կազմել հուշագրական կառու-
վարութիւն մը, ընկերակազմականնե-
րու մասնակցութեամբ: Որովհետեւ
միայն այս տեսակ գահիւն մը կ'ու-
կարելի պիտի ըլլայ բանակցել խա-
ղաղութեան վրայ Սակայն, կ'երեւի
թէ մեծ արգիւնքներ ձեռք չէ բե-
րած: Սըր Ճօրճ Քլարք իր ղէմ ունի
արքայական և հին կուսակցութեանց
չորս հաւաքուած ժողովուրդ մը:
Ճարգ ինքզինքն ցոյց տուած չէ չա-
փաւոր և սահմանադրական հունգար
ժողովուրդը:

Աւելի լաւ է շխտել ընաւ թրքու-
կան և ուսուական գաշնագրիներուն
վրայ, ոչ ոք կը համարձակի անոնց
համար որոշ թուական մը բռնել: Այս
պայմաններուն մէջ, Հաշտութեան Հա-
մաժողովը կրնայ միթէ ցրուել կամ
փոխուիլ, իրական իշխանութիւն մը
չունեցող խորհուրդի մը Հաւ պէտք է
արձանագրենք թէ, սահմանութեան
պատանդքը, որ կ'սխալուի է մեր
զլխուն վրայ, զլխաւորապէս տրոյնք
է ամերիկեան ձերակոյտին վարանում-
ներուն, յայտնի չէ թէ պիտի մաս-
նակցի կամ ոչ խաղաղասիրական
աշխատանքին: Արդեօք մեր ամերի-
կացի բարեկամներ կը հասնան թէ
Հին Աշխարհի ամբողջովին կախուած
է իրենց վիճաբանութիւններէն: Բայց
սպասելով միւր չձգենք լուծելու ե-
տեկէն վազելու համար:

Ազգային Անցուկարծ

Չորեքշաբթի երկուր Գաղ. ժողո-
վը թէ և նիստի հրաւիրուած էր բայց
մեծամասնութիւն չըլլալով ժողով չէ
զուստացած:

Գոհունակութեամբ կ'արձանա-
գրենք կրկին Տօք. Գալատեանի մա-
սին Ազգ. Կ. Որբանոցի յարգելի տա-
չուհիին և վարչութեան շնորհակալու-
թիւնները: Տօք. Գալատեանի ջան-
քերն և անձուէր նուիրումը որբա-
նոցի հիւանդ սրբակներու մասին ա-
մեն գեղեստէ վեր է և հրապարակաւ
պարտ կ'համարինք այս մասին թարգ-
մանն ըլլալ Ա. Կ. Ս. Վարչութեան և
տեսչութեան:

Ա. Կ. Որբանոցի գոնձապետ Կ.
Սուր Թաղարեան որ արկնոջ հետ ա-
մբաէ մը ի վեր Պօլիս կ'գտնուի, կ'տե-
ղեկանայ թէ՛ առթ թ ունեցած է տե-
սակցելու Ամերիկեան նպաստամա-
տոցի Թուրքիոյ ընդհ. Տնօրէն Տօք.
Արնըլտի հետ և անոր բացատրած է
Իզմիրի սրբանոցի անդին տեսչուհիին
Տ. Վէլէթընի և աղջկանց պատասա-
րանի Տ. Հէտլիի օգտակար աշխատակ-
ցութիւնն ու գործակցութիւնն հայ
օրբերուն և անկաւ աղջկանց համար
Տօք Արնըլտ այս տեղեկութեանց և
հաւաստիքներուն վրայ բարեացակամ
վերաբերումով մը խոստացած է այդ
երկու աշխոյժ տիկիններուն Իզմիրի
մէջ պաշտօնավարութիւնը: Անշուշտ
Իզմիրի հայութիւնն գոհանակութեամբ
պիտի տեղեկանայ որ ճշմարտութեան
ձայնն վերջապէս լսելի կ'ըսուանայ և
կ'յայտնանալէ:

Ա. Կ. Որբանոցի խնամակա-
լուհի տիկիննց փափաքին համեմատ,
որբանոցի վարչութիւնն հրաւեր ը-
րած է ազն. Տ. Էլիզա Մ. Մերկերեա-
նի, որպէսզի բարեհաճի ստանձնել
այդ բարեկամապաշտ հաստատութեան
խնամակալուհի պաշտօնը: Գոհու-
թեամբ կ'տեղեկանանք թէ՛ Տ. Մեր-
կերեան չէ մերժած իրեն առաջար-
կուած պաշտօնը:

Տ. Մարիամ Ղազէրեանի մտն-
ան առթիւ Պ. Սարգիս Սէֆէրեան Յ
ու կ'նուրիէ Ա. Կ. Որբանոցի:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԿԻ

Ազգայնոցի վէրօն Արապեան կը
փնտէ իր երկու տղաքը Երուսաղ
և Յակոբ Արապեան, Տէր-Ջօր Եստօր-
ուած: (Կը խնդրուի Պօլսոյ թերթերէն
արտասպակ գոյն):

Աւրֆացի Համարձու Պաքալ-
եան կը փնտէ իր եղբայրը Գէորգ
Պաքալեան, տակէ չորս տարի առաջ
Իզմիր կը գտնուէր:

Ա. Կ. Որբանոցի որբերէն Կիւ-
րիւնցի Որբէն Պապուխան կ'փնտէ
իր հայրը Յարութիւն երեք քոյրերը
Հայկանուշ, Մարիամ և Սիրանուշ, եղ-
բայրը Արսէն, որոնք աքսորուած էին
Հայկապի կողմերը, իրենց մասին տե-
ղեկութիւն ունեցողներէ կ'սնդ-
րուի խմացնել Իզմիրի Ա. Կ. Որբանո-
ցի տնօրէնութեան:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ կան Պ. Յովհաննէս
Բէշխանեան և Աւետիս Երկանեանի
հասցէներուն: Գալ առնել խմբագրա-
տունէս:

ՊԱՏՏՈՆԱԿԱՆ ԱՁԻ

Կուսակալութեան ակթիբրտարու-
թիւնը հետեւալը կը ծանուցանէ:

Սիպտեմբեր 16 թուականաւ լրա-
գրիներու մէջ հրատարակուած թէ-
մէթթուի տղարարութեան հակառակ
վաճառատուններու, խանութիւններու և
այլ առևտրական հաստատութեանց
տնօրէններու կողմէ տրուելիք ծանու-
ցագրերէն շատ քիչ թուով եկած ըլ-
ալով, կը յայտարարենք թէ, ներկայ
թուականէն մինչև ամսոյ վերջը,
եթէ այդ ծանուցագրիները չյանձնու-
ն, թէմէթթուի վարչութիւնը գտառա-
նի առջև հանելով գանձք, որբուած
տուրքերուն կրկինը պիտի տուէ:

ԿՆԻՔ
Իզմիր 24 Նոյեմ. 1919

